

готельного господарства, є завдання, пов'язане з досягненням відповідного рівня якості готельних послуг, що, у свою чергу, сприятиме забезпеченню конкурентоспроможності й прибутковості готельного підприємства. А досягти цього можна завдяки створенню системи менеджменту якості (СМЯ), що передбачає: ефективне управління підприємством на основі маркетингу, адже це забезпечує необхідні умови для виробництва і реалізації продукції та послуг; створення відповідної корпоративної культури; впровадження стандартів технічної якості обслуговування; застосування стандартів функціонального якості обслуговування; вхідний контроль якості продукції та послуг постачальників; вихідний контроль якості на надані послуги в готелі та їх збут посередниками.

Список використаних джерел:

1. Балашова Е.А. Гостиничный бизнес. Как достичь безупречного сервиса/ Е.А.Балашова. – М.: ООО «Вершина», 2005. – 176 с.
2. Готель Прем'єр Палас. Електронний ресурс: <https://premier-palace.phnr.com/ua>.
3. ДСТУ ISO 9001:2009 Національний стандарт України. Система управління якістю. Вимоги. (ISO 9001:2008, IDT): чинний від 2009-22-07. Офіц.вид. –К. : Держстандарт України, 2009.– 26с.
4. ДСТУ 3230-95. Управління якістю та забезпечення якості. Терміни та визначення: чинний від 1996-07-01. Офіц.вид. –К. : Держстандарт України, 1996.– 37с.
5. ДСТУ 2926-94. Системи якості. Комплекси керування якістю системні технологічні. Основні положення.: чинний від 01.01.96.Офіц.вид.– К.: Держстандарт України,1996.–32 с.
6. ДСТУ 2927-94. Системи якості. Комплекси керування якістю системні технологічні. Загальні вимоги до інформаційно-технологічних моделей керування якістю: чинний від 01.01.96. Офіц.вид.– К.: Держстандарт України,1996.– 42 с.
7. Intercontinental Kyiv – качество и сервис мирового уровня в сердце Киева. Електронний ресурс: <http://www.intercontinental-kiev.com/default-ru.html>.
8. Леополіс – елітний готель у серці Львова. Електронний ресурс: <http://www.leopolishotel.com/ua/>.
9. Мальська М.П. Готельний бізнес:теорія і практика. Підручник. 2–е вид. перероб та доп./М.П. Мальська, І.Г. Пандяк. – К.: Центр учбової літератури, 2012.– 472 с.
10. Роглев Х.Й. Основи готельного менеджменту. Підручник/Х.Й. Роглев.–К.: Кондор 2005. – 408 с.

Рецензент – д.е.н., професор Шимановська-Діанич Л. М.

УДК 336.732 (477)

ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ КРЕДИТНО-КООПЕРАТИВНОГО СЕКТОРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Клименко В.І., ст. викладач

Вищий навчальний заклад Укоопспілки

«Полтавський університет економіки і торгівлі»

У статті розкриті проблеми кредитних спілок, які виникли внаслідок недосконалого державного регулювання кредитно-кооперативного сектора національної економіки, та запропоновані шляхи їх вирішення. Основним результатом роботи є розробка підходів до оптимізації заходів державного регулювання кредитно-кооперативного сектора

національної економіки. Отримані результати можуть бути застосовані при розробці законодавчих реформ у сфері регулювання діяльності фінансових інститутів в Україні, а також при запровадженні саморегулювальної організації сектора кредитних спілок.

Ключові слова: кредитна кооперація, кредитна спілка, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, псевдокредитна спілка, саморегулювальна організація кредитних спілок.

Постановка проблеми. Ефективність кредитно-кооперативного сектора будь-якої країни в значній мірі залежить від державного регулювання. В Україні кредитні спілки стикаються з рядом проблем і перешкод, пов'язаних переважно із постійно змінним законодавчим полем та інституційною нездатністю самих спілок до саморегулювання. Зважаючи на це, якісно нові підходи до державного регулювання кредитно-кооперативного сектора національної економіки повинні бути розроблені та запропоновані до впровадження.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Основні принципи, підходи та методи державного управління і регулювання кредитних спілок в національній економіці розглянуті у працях: В. Горнчаренка, О. Луцишин, А. Оленчика, М. Туган-Барановського, О. Чаянова та інших.

Постановка завдання. Мета статті – виявлення актуальних проблем розвитку кредитно-кооперативного сектора національної економіки, які виникли внаслідок недосконалого державного регулювання та розробка підходів щодо їх ефективного вирішення в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вдосконалення розвитку кооперативного сектора національної економіки здійснюється з-поміж іншого шляхом внесення відповідних змін до чинного законодавства, що регулює окремі аспекти кооперативної діяльності. Загалом під регулюванням розуміють об'єктивний процес, який через окреслення меж здійснюється за допомогою спеціальних методів та відповідних їм інструментів, що перебувають у розпорядженні державних органів влади та застосовуються з метою досягнення бажаного економічного і соціального ефекту [3, с. 19-16]. Під законодавчим регулюванням кооперативного сектору слід розуміти вжиття відповідних заходів щодо регламентації конкретного виду діяльності кооперативних форм господарювання, прийняття нормативних актів, та контроль за їх виконанням. До таких аспектів належать: Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, Закон України «Про кооперацію», Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію», Закон України «Про кредитні спілки» тощо. До найбільш актуальних проблеми розвитку кредитно-кооперативного сектору національної економіки, пов'язані з недосконалістю державного регулювання і таких, які потребують негайного вирішення, зокрема, віднесені такі (табл. 1).

Актуальність цих питань є очевидною, адже без їх вирішення кредитні спілки, з одного боку, не можуть повноцінно розвиватись. Таким чином, становлення та розвиток кредитно-кооперативного сектору вітчизняної економіки істотно гальмується.

**Правові та організаційні проблеми державного регулювання
кредитних спілок України**

Правові проблеми	Організаційні проблеми
– колізії, які виникли після прийняття змін до Податкового Кодексу України щодо податкового статусу кредитних спілок (як неприбуткової організації; також неврегульованість питання оподаткування депозитних внесків) та неоднозначність юридичного статусу кредитної спілки (громадська організація, що надає кредити під відсотки);	– відсутність консолідації кредитних спілок.
– неефективна протидія виникненню псевдокредитних спілок;	– створення кооперативного банку та центрального кооперативного банку.
– відсутність фонду гарантування вкладів членів кредитної спілки, що негативно позначається на іміджі кредитно-кооперативних установ в Україні;	
– запровадження вимог щодо обов'язковості використання касового апарату;	
– відсутність дозволу на проведення аудиту власними силами.	

Джерело: складено автором самостійно.

Ефективне законодавство, яке регулює діяльність фінансово-кредитної системи в Україні, – основа її стабільного функціонування, а відтак формування відповідного законодавства – це об'єктивна та актуальна проблема. У сучасних умовах важливість законодавчого і нормативно-правового забезпечення визначається тим, що держава через застосування правових, бюджетних, монетарних та інших механізмів регулює якісні й кількісні сторони процесу розвитку фінансово-кредитної системи. Здійснюючи регулювання і нагляд у сфері фінансово-кредитних відносин, держава повинна не лише визначати правила реалізації цих відносин, а й прогнозувати їхній вплив на соціально-економічний розвиток України.

Враховуючи останнє, необхідно приймати законодавчі і нормативні акти, які сприятимуть розвитку фінансово-кредитної системи, підвищуватимуть її надійність і самостійність, захищатимуть фінансово-кредитні установи від надмірного втручання у їх поточну діяльність адміністративних і контролюючих органів, а також розв'язуватимуть завдання фінансово-кредитної взаємодії між різними економічними суб'єктами, що зумовлює актуальність цих наукової та практичної проблем.

Для вирішення визначених вище проблем, необхідна реалізація низки заходів. Однією з найбільших проблем, що виникли після прийняття останніх змін до Податкового Кодексу України є позбавлення кредитних спілок статусу неприбуткових організацій, що є безпідставним і повністю суперечить міжнародній практиці. Крім цього, це створило нову колізію, коли в Законі України «Про кредитні спілки» вони є неприбутковими організаціями, однак, в Подат-

ковому кодексі не віднесені до неприбуткових організацій. З іншого, доцільність запровадження оподаткування діяльності кредитних спілок обґрунтована особливостями їх функціонування у нині існуючому правовому полі України і повністю відповідає сучасним умовам господарювання.

Ідея створення кредитних спілок та надання їм статусу неприбуткових організацій з метою звільнення від оподаткування враховувала, насамперед, їх соціальне значення. Проте, з огляду на законодавчу приналежність кредитних спілок до фінансових установ, виключним видом діяльності яких є надання фінансових послуг, на практиці закріплення статусу неприбуткових організацій за кредитними спілками в Україні фактично сприяло зловживанням з боку окремих псевдо спілок [2, с. 10-14]. Фактичне функціонування псевдоспілок є наслідком недоліків державного регулювання і нагляду за діяльністю кредитно-кооперативного сектору національної економіки. Тому позбавлення всіх кредитних спілок неприбуткового статусу не є обґрунтованим. Отже, на нашу думку, необхідно вдосконалити державне регулювання, щоб не допустити діяльність спілок, яка не відповідає міжнародним кооперативним принципам.

У свою чергу, Податковим кодексом України неприбутковим установам надано право отримання податкових пільг шляхом включення до Реєстру неприбуткових установ та організацій. При цьому право кредитної спілки на користування пільгами щодо оподаткування прибутку виникає саме після внесення її до Реєстру неприбуткових установ та організацій на підставі пункту 12 статті 157 Податкового кодексу України [5]. Також Податковим кодексом України (пункт 4 статті 157) [8] встановлено види доходів кредитних спілок, які звільняються від оподаткування.

Можна погодитись із думкою В. Крилова та М. Ніконова про те, що потреби у розвитку кредитних спілок, начебто з метою охоплення населення України фінансовими послугами, насправді не було [6, с. 38]. Свідченням того, що в Україні розвиток кредитних спілок зумовлений насамперед не соціальною спрямованістю, а прагненням до отримання доходів (винекнення псевдоспілок), які б не підлягали оподаткуванню, є на практиці нехтуванням основними принципами кредитної кооперації.

У червні 2015 р. в парламенті зареєстровано Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо оподаткування неприбуткових організацій), який мав скасувати дискримінаційні податкові умови по відношенню до багатьох неприбуткових організацій. Зокрема, щодо об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ), творчих спілок, кредитних спілок, асоціацій, які здійснюють представницькі функції та ін. Авторами законопроекту було запропоновано відновити попередній перелік організацій, які не є платниками податку на прибуток. З-поміж інших, такі зміни були запропоновані також і з метою повернення до європейської практики оподаткування неприбуткових організацій [7]. На основі цього законопроекту був прийнятий Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування неприбуткових організацій» [11], однак неприбутковий статус кредитних спілок на його основі відновлено не було.

Особливо гостро стоїть питання щодо очищення сектору кредитної кооперації від псевдокредитних спілок. Під час кризи, через недоліки українського законодавства, недостатнє розуміння соціально-економічної природи кредитних спілок з боку населення, прорахунки у політиці регулювання та нагляду з боку держави, виникали установи, які, використовуючи неприбутковий статус кредитної спілки, привласнювали кошти людей без надання їм фінансової допомоги. Таких псевдокредитних спілок, за оцінками експертів, нараховувалося близько 10% від загальної кількості діючих установ в Україні. Проти керівників таких установ та їх співучасників було порушено близько 100 кримінальних справ, однак повернути кошти вкладників за цими справами не вдалося.

На нашу думку, Нацкомфінпослуг як регулятивний орган повинен налагодити контакт з тими кредитними спілками, які здійснюють свою діяльність добросовісно, і створити таке інституційне середовище, яке б сприяло їх подальшому розвитку. А до керівників тих кредитних спілок, які порушують закон і ведуть протиправну діяльність, Нацкомфінпослуг має застосовувати більш активні і жорсткі санкції аж до відсторонення від управління спілкою, введення тимчасової адміністрації чи ініціювання порушення кримінальної справи. Крім того, з метою усунення можливості виникнення у майбутньому псевдокредитних спілок, які б дискредитували кредитно-кооперативний сектор національної економіки в очах суспільства та державних органів, доцільно було б створити базу даних керівників-порушників та заборонити надалі займати посади в кредитних спілках протягом певного терміну.

Іншою великою проблемою, що потребує вирішення, є потреба у започаткуванні Фонду гарантування вкладів членів кредитної спілки. Необхідність її вирішення не викликає сумнівів і є обґрунтованою багатьма науковцями, а в період істотного погіршення стану національної економіки на тлі соціополітичної нестабільності – вона набуває особливої актуальності. Як слушно зазначають О. Дрозд та С. Шепетько [4, с. 299-303], пріоритетним напрямом розвитку системи кредитної кооперації в Україні є захист інтересів громадян України – членів (вкладників) кредитних спілок з метою забезпечення фінансової стабільності системи кредитної кооперації в Україні та підвищення рівня захисту найбільш уразливих верств населення від втрати ними своїх заощаджень, розміщених на депозитах у кредитних спілках. Тому доцільно створити відповідні законодавчі умови з метою: 1) оперативного виведення неплатоспроможних кредитних спілок з ринку фінансових послуг; 2) відшкодування їх членам коштів за рахунок Фонду гарантування вкладів членів кредитних спілок. Надзвичайно важливо саме на правовому рівні визначити механізм ліквідації неплатоспроможних кредитних спілок, які залучають внески (вклади) членів кредитних спілок на депозитні рахунки.

Не можна не погодитись з думкою Дрозд О., що Фонд гарантування вкладів членів кредитних спілок повинен бути підзвітний Кабінету міністрів України та Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Основним завданням Фонду гарантування вкладів членів кредитних спілок повинно бути забезпечення функціонування систе-

ми гарантування вкладів членів кредитних спілок і виведення неплатоспроможних спілок із ринку [4, с. 299-303]. У якості тимчасового (перехідного) заходу можна розглянути можливість приєднання кредитних спілок до банківського Фонду гарантування вкладів.

Ще однією проблемою кредитних спілок, що потребує вирішення, є запровадження вимог щодо обов'язковості використання касового апарату в діяльності кредитних спілок згідно прийнятого 28.12.2014 р. Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» № 71-VIII [10].

Йдеться про те, що обов'язкове введення касових апаратів, яке у розвинутому і цивілізованому ринковому господарстві приносить ряд істотних переваг (зокрема, у боротьбі з тіньовою економікою і корупцією), а також сприяє забезпеченню захисту прав споживача, в нинішніх умовах в Україні для кредитних спілок має протилежний ефект. Йдеться про складність адекватного відображення у фінансових документах коштів, що проходять через касу кредитної спілки до доходів. Наприклад, член кредитної спілки вносить депозит (це не є кошти кредитної спілки, бо вони мають бути повернуті через певний період часу) однак, їх проведення через касовий апарат відносить їх до доходу. А по закінченні терміну депозитні кошти потрібно буде повернути, тому незрозуміло яким чином цю операцію провести через касовий апарат. Як наслідок, обороти по касі кредитної спілки не будуть співпадати з оборотами по касовому апараті.

Вирішення потребує також і проблема необхідності підтвердження незалежним аудитором (аудиторською фірмою), визначеним загальними зборами кредитної спілки, її річної звітності. Послуги аудиторських компаній, як правило, є дуже дорогими, що потенційно негативно впливає на фінансовий стан кредитних спілок. Тому доцільно запровадити європейську практику самоконтролю кредитної кооперації через створення мережі профільних асоціацій. Крім того, злочинна діяльність псевдоспілок свідчить, що наявність висновків незалежного аудитора не захищає спілку від проблем, а її – членів від втрати заощаджень.

Нині українське законодавство не передбачає обов'язкового входження кредитних спілок до тієї чи іншої асоціації або саморегулювальної організації, а також вимог до самоконтролю та внутрішнього аудиту.

Перші спроби самоконтролю, внутрішнього аудиту і підвищення стабільності функціонування кредитних спілок були здійснені шляхом утворення об'єднання «Об'єднання кредитних спілок «Програма захисту вкладів» (далі – ПЗВ), до якого нині входять 37 кредитних спілок. Предметом діяльності «Програми захисту вкладів» є вжиття заходів з фінансової, організаційної, правової та методологічної підтримки кредитних спілок-учасників ПЗВ з метою забезпечення належного рівня їхньої фінансової стабільності, прозорості, ринкової ефективності та соціальної відповідальності [9].

Створення саморегулювальних організацій кредитних спілок цілком відповідає передовому досвіду зарубіжних країн. Це питання повністю залежить від держави, як головного суб'єкта процесу регулювання діяльності

кредитних спілок в Україні. Таким чином, створення саморегулювальної організації (СРО) сектора кредитних спілок на основі рівного представництва в її органах управління представників державного регулятора (Нацкомфінпослуг) та ринку (НАКСУ і ВАКС), яким з боку регулятора будуть передані повноваження щодо перевірок та контролю за діяльністю своїх членів, що дозволить запровадити поширений у міжнародній практиці непрямий нагляд, зробивши його більш ефективним при менших бюджетних витратах.

Крім цього, утворення центральної кооперативної фінансової установи, з метою підтримки ліквідності кредитних спілок, сприятиме значному підвищенню стабільності функціонування системи кредитної кооперації. Досить часто, організації вищого рівня створюються у формі банку, який діє як «центральний банк» для своїх кооперативів-членів. Він акумулює надлишкову ліквідність, перерозподіляє її, розміщує надлишкові кошти на різних фінансових ринках.

У Франції, наприклад, таких інституцій три – «*Credit Agricole*», «*Credit Mutuel*» та «*BCPE*», в Італії – Національна асоціація та «*Federcasse*», в Болгарії, Великобританії, Данії, Фінляндії, Угорщині, Литві, Люксембурзі, Польщі, Португалії, Словенії, Японії та на Кіпрі – це одна центральна кооперативно-кредитна інституція, яка функціонує переважно у формі центрального кооперативного банку чи національної асоціації кооперативних банків та спілок.

В Україні доцільно використати при створенні кооперативних банків досвід Литви, де за підтримки держави створено Центральну кредитну спілку (ЦКС), до якої входять 61 із діючих 67 кредитних спілок і яка фактично є кооперативним банком для кредитних спілок. ЦКС здійснює кредитування кредитних спілок-учасників для підтримки їх ліквідності та поповнення кредитного портфелю. Всі кредитні спілки-учасники ЦКС зобов'язані вести поточні рахунки в ЦКС, а відкриття рахунків в інших банках можливе лише за дозволу ЦКС. Учасники ЦКС використовують єдине програмне забезпечення; в рамках ЦКС функціонує власна платіжна система. ЦКС розміщує кошти в державних цінних паперах, на депозитах в Центральному банку Литви.

В Україні відповідно до Стратегії реформування державного регулювання ринків небанківських фінансових послуг на 2015-2020 роки передбачене запровадження механізмів підтримки ліквідності на ринку кредитних спілок шляхом взаємного кредитування через об'єднані кредитні спілки та кооперативні банки (утворені кредитними спілками), однак, конкретні шляхи реалізації механізмів не прописані. У зв'язку з цим, слухними є пропозиції В. Гончаренка, який зазначає, що для створення реальних умов для побудови системи кооперативних банків необхідно: 1) запровадити внесення державою початкового пайового капіталу центрального та місцевих кооперативних банків з правом викупу паїв у держави протягом наступних 10 років; 2) надати окремі приміщення державного Ощадного банку для організації роботи кооперативних банків; 3) чітко визначити і закріпити у законодавстві статус неприбутковості кооперативних банків з відповідним режимом оподаткування, регулювання та нагляду; 4) створити необхідні умови

для інтегрування окремих кредитних спілок (за бажанням) в кооперативну банківську систему [1, с. 327-333].

На нашу думку, доцільно чітко визначити механізми реалізації цієї норми, оскільки в чинній редакції Закону «Про банки і банківську діяльність» можливість створення кооперативних банків, вже передбачена.

Разом з тим, як свідчить аналіз наукової літератури, основною проблемою у формуванні дієвого механізму державного регулювання ринку фінансових послуг є відсутність такого співробітництва та нечіткий розподіл повноважень між регуляторами ринків фінансових послуг. Зазначені проблеми зумовлені, перш за все, недосконалою законодавчою базою, яка не визначає чіткого розмежування сфер впливу кожного з регуляторів та передбачає дублювання регулятивних повноважень. На нашу думку, відсутність ефективної співпраці та координації в сфері регулювання ринку фінансових послуг зумовлена специфікою правового статусу державних регуляторів. Національний банк України є особливим органом державного управління, який не включений до структури жодної з гілок державної влади. Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг є органом державної влади і, відповідно, залежить від урядової політики, оскільки перебуває у підпорядкуванні різних органів державної влади. Ця інституційна структура державного регулювання ринку фінансових послуг чинить негативний вплив на розвиток підконтрольних ринків, а в деяких випадках обумовлює відмінність між розумінням форм, методів та інструментів державного регулювання.

Аналіз проблем, з якими стикаються кредитні спілки, реалізуючи свою місію на ринку фінансових послуг, зумовив потребу у визначенні шляхів подолання тотальної неузгодженості, яка є сучасною умовою діяльності кредитних спілок. Важливу роль у взаємодії учасників ринку фінансових послуг відіграє державне регулювання.

Основні підходи до оптимізації заходів державного регулювання кредитно-кооперативного сектора національної економіки, визначені нами так: а) обґрунтування помилковості виключення кредитних спілок з переліку неприбуткових організацій Податкового кодексу України, б) аргументація неприпустимості встановлення для кредитних спілок нормативних вимог на рівні з комерційними банками (після планової передачі нагляд за цим сектором НБУ), в) доведення необхідності створення сприятливого законодавчого середовища для відродження в Україні кооперативних банків, г) визначення заходів з очищення кредитно-кооперативного сектору національної економіки від псевдокредитних спілок. Це дозволило виявити найбільш важливі напрями реформування державної регуляторної політики в кредитно-кооперативному секторі національної економіки

Сучасна система регулювання ринку фінансових послуг має базуватися на принципах, що передбачають: захист прав та інтересів учасників з боку держави, прозорість та доступність інформаційної бази, необхідної для прийняття рішень, підтримку добросовісної конкуренції, існування державного органу регулювання з чітко визначеними функціями і повноваженнями

ми, підтримку інновацій у даній галузі. Ефективність державного регулювання ринку фінансових послуг України може бути досягнута лише за умови дотримання зазначених принципів.

Висновки. Таким чином, запропоновані концептуальні підходи щодо вдосконалення кредитно-кооперативного сектора національної економіки дозволять за короткий час кардинально змінити ситуацію у розвитку кредитних спілок України.

Список використаних джерел:

1. Гончаренко В.В. Проблеми та перспективи формування кооперативного сектору у фінансово-кредитній системі України / В.В. Гончаренко // Національний кооперативних рух та структурні зміни в економіці України в ХХІ ст.: збірник наукових праць учасників конференції. – К. : Укоопосвіта, 2001. – С. 327-333.

2. Гончаренко В.В. Кредитные и псевдокредитные союзы в Украине / В.В. Гончаренко, В.И. Клименко // Процессы модернизации в экономике и управлении: методы, модели, инструменты: Сб. ст. Междунар. науч.-практ. конф., Новосибирск, 26-27 апр. 2012 г. – Новосибирск, 2012. – С.10-14.

3. Д'яконова І.І. Державне регулювання банківської діяльності: вивчення моделей, обґрунтування категорійного апарату / І.І. Д'яконова // Вісник УАБС. – 2007. – № 2 (23) – С. 9-16.

4. Дрозд О.Ю. Гарантування вкладів членів кредитної спілки: пропозиції до законодавства / О.Ю.Дрозд, С.А.Шепетько // Митна справа. – 2013. – № 4(88) – С. 299-303.

5. Задорожний О. Кредитні спілки: податковий облік [Електронний ресурс] / О. Задорожний // Вісник Податкової служби України. – 2012. – № 29. – Режим доступу : <http://www.visnuk.com.ua/ua/print/model/pubs/id/2788>.

6. Крилова В. Особливості кредитної кооперації в Україні / В. Крилова, М. Ніконова // Вісник НБУ. – 2013. – № 7. – С. 34-38.

7. Неприбуткові організації пропонують звільнити від сплати податку на прибуток – законопроект [Електронний ресурс] // Інформаційний ресурс VlasnaSprava.info. – 2015. – Режим доступу : http://www.vlasnasprava.info/ua/business_news.html?_m=publications&_t=rec&id=15845.

8. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI : поточна редакція – від 20.09.2015 р. [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – 2015. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

9. Про «Програму захисту вкладів» [Електронний ресурс] // Об'єднання кредитних спілок «Програма захисту вкладів» – 2007. – Режим доступу : http://www.pzv.net.ua/?page_id=63.

10. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи : Закон України від 28.12.2014 р. № 71-VIII : поточна редакція – від 28.12.2014 р. [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – 2014. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/71-19>.

11. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування неприбуткових організацій : Закон України від 17.07.2015 р. № 652-VIII : поточна редакція – від 17.07.2015 р. [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – 2015. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/652-19>.

Рецензент – д.е.н., професор Шимановська-Діанич Л. М.